Mindsker uddannelse sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse?

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

INDHOLD

Mindsker uddannelse sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse?

1	Resumé	5
2	Indledning	9
2.1	Forventninger til sammenhængen mellem uddannelse og offentlig forsørgelse	10
2.2	Datagrundlag	11
2.3	Analysedesign	11
2.4	Projektets organisering	14
3	Hvor mange modtager offentlig forsørgelse?	16
4	Effekten af uddannelse på offentlig forsørgelse	19
4.1	Videregående uddannelser mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse	19
4.2	Jo længere uddannelse, desto mindre sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse	21
4.3	Erhvervsuddannelser mindsker sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse	21
4.4	Videregående uddannelse mindsker også udsatte unges sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse	23
4.5	Kompetencegivende uddannelser påvirker både, *om* og i *hvor lang tid* personer kommer på offentlig forsørgelse	26
	Appendiks A – Litteraturliste	28
	Appendiks B – Metodeappendiks	29

Appendiks C – Beskrivelse af populationen 33

Appendiks D – Øvrige resultater 34

1 Resumé

Denne rapport undersøger effekten af at gennemføre en uddannelse på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse.[1] Rapporten undersøger effekten af at uddanne sig til forskellige uddannelsesniveauer, og om effekten er forskellig for personer med forskellige sociale baggrunde og for udsatte unge.

Baggrund

Det er en politisk målsætning, at 90 % af de 25-årige i 2030 skal have gennemført en ungdomsuddannelse, samtidig med, at mindst 30 % i 2030 skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. klasse. For de videregående uddannelser er målsætningen, at 50 % af de 30-årige skal have afsluttet en videregående uddannelse.[2] En af de vægtige begrundelser er, at uddannelse kvalificerer unge til at indgå på arbejdsmarkedet, hvorfor uddannelse også formodes at mindske sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) undersøger med dette projekt, om denne effekt af uddannelse kan påvises empirisk.

Mens sammenhængen mellem uddannelse og indkomst er velbelyst i en dansk kontekst, er sammenhængen mellem uddannelse og sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse i mindre grad veldokumenteret. Selvom de to spørgsmål er relateret til hinanden, er der også forskel. Hvor spørgsmålet om sammenhængen mellem uddannelse og indkomst ofte relateres til en bredere debat om produktivitet og økonomisk vækst i samfundet, er fokus med hensyn til offentlig forsørgelse i højere grad på personer, der er på kanten af arbejdsmarkedet, og som derfor har større sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse. Det er kun i begrænset omfang undersøgt, om uddannelse har gavnlige effekter for grupper, som generelt har høj sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse. Denne rapport undersøger derfor effekten af uddannelse på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse for både den generelle befolkning, for personer med forskellige sociale baggrunde og for udsatte unge.

Målgruppe

Der er flere målgrupper for rapporten. Resultaterne kan bidrage til at kvalificere arbejdet med de uddannelsespolitiske målsætninger, hvorved det får relevans for politikere og embedsmænd, der arbejder med disse. Derudover berører rapporten også spørgsmålet om, hvad uddannelse kan be-

1 Følgende ydelser indgår i opgørelsen af offentlig forsørgelse i analysen: A-dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, fleksjob, ledighedsydelse, revalidering, førtidspension, ressourceforløb. Således tæller forløb med barselsdagpenge, feriedagpenge, orlov til børnepasning og SU ikke med.

2 Se https://www.uvm.dk/forberedende-grunduddannelse/om-forberedende-grunduddannelse/baggrund-for-fgu-aftalen/aftalens-maalsaetninger; https://uvm.dk/erhvervsuddannelser/skoleudvikling/klare-maal/om-klare-maal og https://ufm.dk/uddannelse/indsatsomrader/nye-malsaetninger-for-de-videregaende-uddannelser.

tyde for udsatte unge, og den kan således informere beslutningstagere og professionelle, der arbejder med udsatte unge og deres uddannelsesforløb. Endelig kan rapporten også infomere en bredere uddannelsespolitisk debat om effekterne af uddannelse.

Grundelementerne i det metodiske design og det datamæssige forarbejde er udarbejdet af Louise Broman Mølbæk i specialet *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata* (Mølbæk, 2017), der er skrevet i samarbejde med EVA. EVA har dog gennemført selvstændige og supplerende analyser efterfølgende.

Resultater

Videregående uddannelse mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse

Analysen tyder på, at videregående uddannelse mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse. Personer med en videregående uddannelse modtog offentlig forsørgelse i en markant mindre andel af den undersøgte periode sammenlignet med en kontrolgruppe, der har en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Dermed bakker resultaterne op om den udbredte formodning om, at uddannelse styrker befolkningens kvalifikationer til at være en del af arbejdsmarkedet.

Det at gennemføre en kort eller mellemlang videregående uddannelse mindsker ifølge analysen perioden, hvor personer modtager offentlig forsørgelse, med ca. det samme (i gennemsnit -9,2 og -9,4 procentpoint) sammenlignet med at have en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Den tilsvarende effekt af at gennemføre en lang videregående uddannelse estimeres i analysen til at være lidt større (-12,0 procentpoint). Analysen peger dermed også på, at effekten af at tage en lang videregående uddannelse på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse er større end effekten af at tage en kort eller mellemlang videregående uddannelse.[3]

Videregående uddannelse mindsker også udsatte unges sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse

Analyserne viser konsistent, at effekterne af uddannelse er overraskende ensartede for personer med henholdsvis en stærk eller mindre stærk social baggrund (opgjort på forældres uddannelse) og for udsatte unge (personer, der har været anbragt uden for hjemmet). De estimerede effekter af at gennemføre en kort videregående uddannelse sammenlignet med en gymnasial uddannelse varierer mellem 10,6 og 13,5 procentpoints forkortelse af perioden på offentlig forsørgelse. De tilsvarende estimerede effekter af at gennemføre en lang videregående uddannelse varierer mellem 16,2 og 21,8 procentpoint.

Det fremgår af de deskriptive analyser, at personer, der tidligere har været anbragt, generelt har betydeligt vanskeligere ved at klare sig på arbejdsmarkedet. På den baggrund kunne man formode, at udsatte unge generelt har behov for andre typer af støtte end uddannelse, eksempelvis i form af en social foranstaltning. Men analyserne tyder altså på, at videregående uddannelser har

3 Dette bekræftes også, hvis man laver en direkte sammenligning af personer, der har gennemført en lang videregående uddannelse, og en kontrolgruppe, der har gennemført en kort eller mellemlang videregående uddannelse, jf. tabel D.1 i appendiks D.

nogenlunde samme effekt på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse for personer med en stærk social baggrund og udsatte unge.

Erhvervsuddannelser mindsker sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse

Analysen tyder på, at det at gennemføre en erhvervsuddannelse mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse. Det at gennemføre en erhvervsuddannelse mindsker ifølge analysen perioden, hvor personer modtager offentlig forsørgelse, markant (i gennemsnit -44,0 procentpoint) sammenlignet med at have grundskole som højest fuldførte uddannelse. Løftet fra at være ufaglært med grundskole som højest fuldførte uddannelse til at være faglært medfører altså ifølge analyserne en markant mindre sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse.

Hvis man sammenligner personer, der har gennemført en erhvervsuddannelse, med en kontrolgruppe, der har *gymnasial* uddannelse som højeste uddannelse, har personer med en erhvervsuddannelse i gennemsnit lidt kortere tid, hvor de modtager offentlig forsørgelse.

Om datagrundlaget

Datasættet er konstrueret på baggrund af forskellige registre fra Danmarks Statistik (se appendiks). Populationen i analysen indeholder alle personer født 1965-1970, som optræder i befolkningsregisteret i 2007-2015, og som har fuldført mindst ét uddannelsesforløb i Danmark inden år 2000. I alt indgår 435.327 personer i analyserne.

Følgende ydelser indgår i opgørelsen af offentlig forsørgelse i analysen: A-dagpenge, kontanthjælpsydelser, sygedagpenge, fleksjob, ledighedsydelse, revalidering, førtidspension, ressourceforløb. Således tæller forløb med barselsdagpenge, feriedagpenge, orlov til børnepasning og SU ikke med. De anvendte registre fremgår af appendiks.

Metodisk design

Analysen består af en række parvise sammenligninger af omfanget af offentlig forsørgelse hos en gruppe (indsatsgruppen), som har opnået et bestemt uddannelsesniveau (fx kort videregående uddannelse), med en sammenlignelig kontrolgruppe, der har opnået et lavere uddannelsesniveau (fx gymnasial uddannelse). Dermed opnås et estimat af effekten af at opnå det uddannelsesniveau, som indsatsgruppen har, sammenlignet med det uddannelsesniveau, kontrolgruppen har

I analysen fokuseres der på effekten af at have gennemført en uddannelse (fx en lang videregående uddannelse) for personer, som faktisk har gennemført den, sammenlignet med, hvis disse personer havde haft et lavere uddannelsesniveau (fx en gymnasial uddannelse).[4] Det er på baggrund af en vurdering af, at det er mest relevant at undersøge effekten af uddannelse for dem, der gennemfører en given uddannelse, og ikke for andre grupper, der potentielt kunne have gennemført den, hvor det risikerer at blive en mere hypotetisk analyse. Det betyder dog, at vi kun kan udtale os om effekten af et vist uddannelsesniveau for personer, der faktisk har gennemført en uddannelse på

4 I litteraturen omtalt som Average treatment effects of the treated (ATET).

dette niveau, og ikke personer, der har andre typer af uddannelser som højest fuldførte uddannelse.

Samlet set betragtes analyserne som troværdige indikationer på, om – og i hvilken grad – uddannelse har en effekt på sandsynligheden for at komme på offentlig forsørgelse. Analysen er dog baseret på observationelle data. Ulempen ved dette er, at man ikke opnår ligeså stærk kontrol for uobserverbare bagvedliggende variable, som man kan opnå i eksperimentelle designs (som er vanskelige er gennemføre i denne sammenhæng). Det betyder, at særligt størrelsen af estimaterne er forbundet med en vis usikkerhed. Fordelen er til gengæld, at analysen kan foretages på et meget omfattende datasæt, hvilket styrker sikkerheden og den eksterne validitet af analyserne.

I specialet *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata* (Mølbæk, 2017), som denne undersøgelse har taget udgangspunkt i, gennemføres en række robusthedstest med hensyn til forskellige metodiske specifikationer, som alle bakker op om troværdigheden af rapportens resultater. For nærmere beskrivelse, se appendiks. Effektdesignet diskuteres ligeledes nærmere i kapitel 2.

2 Indledning

Det er velkendt, at uddannelse generelt er en god økonomisk investering for både den enkelte og samfundet (Rose Skaksen et al., 2018). Sammenhængen mellem uddannelse og indkomst er generelt veletableret i litteraturen.[5] Det er dog i mindre grad velbelyst, hvilken betydning uddannelse har for risikoen for at komme på offentlig forsørgelse, ligesom det er mindre velbelyst, hvilken betydning uddannelse har for udsatte gruppers risiko for at komme på offentlig forsørgelse.

Denne rapport undersøger dels 1) i hvilken grad uddannelse generelt mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse, og dels 2) hvilken effekt uddannelse har for personer med forskellige sociale baggrunde, herunder også for udsatte unge.

Analysen ser samlet på uddannelsers betydning for sandsynligheden for at komme på enten dagpenge, kontanthjælp, førtidspension eller andre former for offentlig forsørgelse. SU, barsel, feriedagpenge og orlov medregnes til gengæld ikke som offentlig forsørgelse.

Datasættet er baseret på paneldata og er konstrueret fra forskellige registre fra Danmarks Statistik. Populationen i hovedanalysen indeholder alle personer, der er født i 1965-1970, begge år inklusive, som optræder i befolkningsregistret (ikke er døde eller fraflyttet fra Danmark) i 2007-2015, og som har fuldført minimum ét uddannelsesforløb i Danmark inden år 2000.

Analysen fokuserer på betydningen af denne populations højest fuldførte uddannelse inden år 2000 og undersøger, hvilken effekt den højest fuldførte uddannelse gennemsnitligt set har haft på sandsynligheden for at have været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015.

Afgrænsningen af populationen betyder, at der er sket en række forskydninger i både befolkningssammensætningen og uddannelseslandskabet, som det ikke er muligt at tage højde for i analyserne. Eksempelvis er optaget på de videregående uddannelser blevet fordoblet siden år 2000 – en udvikling, som det ikke er muligt at inddrage i analyserne, da den er afgrænset til uddannelsesforløb, som er afsluttet inden år 2000. Tilsvarende har der gennem de seneste årtier været en betydelig indvandring til befolkningen, som ikke i tilsvarende omfang er repræsenteret i undersøgelsespopulationen, sådan som den er afgrænset.

5 Hvor stor effekten af uddannelse på indkomst mere præcist er, er dog fortsat omdiskuteret.

2.1 Forventninger til sammenhængen mellem uddannelse og offentlig forsørgelse

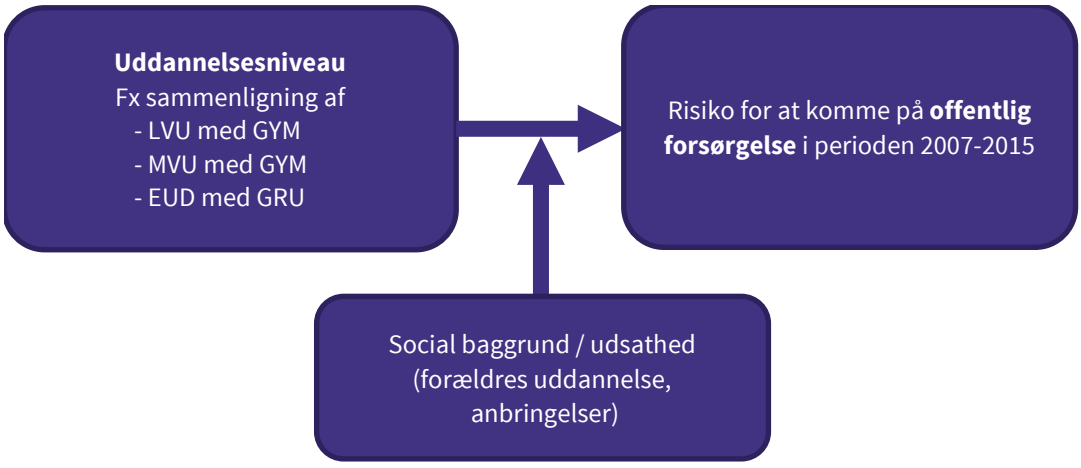
Mens sammenhængen mellem uddannelse og indkomst er veldokumenteret i en international og i en dansk kontekst, er det mindre velbelyst, i hvilken grad uddannelse beskytter mod offentlig forsørgelse i en dansk sammenhæng. Herunder fx også om forskellige typer af uddannelse i forskellig grad beskytter mod at komme på offentlig forsørgelse.
Empiriske studier fra en lang række forskellige lande peger dog på, at personer med lange uddannelser generelt har større succes på arbejdsmarkedet i form af højere indkomst, mindre arbejdsløshed mv. sammenlignet med personer med kortere uddannelse (Card, 1999). Mens sammenhængen er veletableret, er der mere usikkerhed med hensyn til, hvor store kausale effekter uddannelse har på arbejdsmarkedssucces.

Samlet set er forventningen, at uddannelse generelt styrker befolkningens kvalificationer til at være en del af det moderne arbejdsmarked, hvorfor det også forventes at beskytte personer mod at komme på offentlig forsørgelse.

Beskyttelse mod at komme på offentlig forsørgelse er særligt relevant for grupper i befolkningen, som har stor risiko for at komme på offentlig forsørgelse, herunder fx socialt udsatte. Forventningen for denne gruppe er mindre entydig. Mens man på den ene side fortsat må forvente, at det at gennemføre en uddannelse også stiller udsatte borgere bedre på arbejdsmarkedet, kan man på den anden side indvende, at der måske skal andet og mere end ordinære uddannelser til for at løfte udsatte borgere ind på arbejdsmarkedet.

FIGUR 2.1

Effekten af uddannelsesniveau (parvise sammenligninger) på offentlig forsørgelse for personer med forskellige sociale baggrunde

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2019.

I analysen undersøges effekten af populationens (alle født i perioden 1965-1970) uddannelsesniveau (uddannelse færdiggjort før år 2000) på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Hovedfokus er på at forklare, hvor stor en andel af perioden forskellige grup-

per af personer har været på offentlig forsørgelse. Der er dog også gennemført supplerende analyser, der udelukkende fokuserer på, hvorvidt man har modtaget offentlig forsørgelse i perioden eller ej.

Analysens afgrænsning til at kigge på uddannelse gennemført før år 2000 betyder, at hele populationen kan have færdiggjort en ordinær uddannelse, inden de blev 30 år. I analysen ses der bort fra perioden mellem 2000 og 2007, hvorved der fokuseres på arbejdsmarkedsstatus et stykke tid efter afslutning af uddannelsen. Vi ser altså bort fra udfordringer med dimittendledighed. Det er et bevidst valg, som skyldes et ønske om at fokusere på mere varige udfordringer frem for eventuelle udfordringer med at komme i gang på arbejdsmarkedet.

2.2 Datagrundlag

Datasættet er konstrueret på baggrund af forskellige registre fra Danmarks Statistik. Populationen i analysen indeholder alle personer født 1965-1970, som optræder i befolkningsregisteret i 2007-2015, og som har fuldført mindst ét uddannelsesforløb i Danmark inden år 2000 ud over grundskolen. I alt indgår 435.327 personer i analyserne.

2.3 Analysedesign

Effektanalysen er baseret på propensity score matching. Det er en metode, hvor man, på baggrund af observationelle data, forsøger at efterligne et eksperiment ved at skabe to grupper, der er så ens som muligt med undtagelse af den indsats, man ønsker at finde effekten af. Det gøres med henblik på at gennemføre parvise sammenligninger mellem én gruppe, som modtager indsatsen (et bestemt uddannelsesniveau), og en kontrolgruppe (et andet uddannelsesniveau), der minder så meget som muligt om indsatsgruppen. Dermed opnås et estimat af effekten af at opnå det uddannelsesniveau, som indsatsgruppen har (fx kort videregående uddannelse), sammenlignet med det uddannelsesniveau, kontrolgruppen har (fx gymnasial uddannelse).

I analysen fokuseres der på effekten af at have gennemført en uddannelse for de personer, som faktisk har gennemført den.[6] Analysen siger derfor ikke noget om, hvilken effekt uddannelse ville have haft for grupper, som har opnået andre uddannelsesniveauer end det, der er i fokus i den konkrete sammenligning. Det er på baggrund af en vurdering af, at det er mest relevant at undersøge effekten af uddannelse for dem, der gennemfører den, og ikke for andre grupper, hvor det risikerer at blive en mere hypotetisk analyse.

Det er centralt for analysen, at der i en vis forstand er overlap mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe. Dvs. at det er muligt at finde personer i kontrolgruppen, der i tilstrækkelig grad minder om personerne i indsatsgruppen, baseret på de inkluderede kontrolvariable.[7] Når der ses nærmere på denne forudsætning, viser det sig, at det ikke i tilstrækkelig grad er muligt at finde sammenlignelige personer, hvis man vil sammenligne personer, der har gennemført en gymnasial eller en videregående uddannelse, med personer, der har grundskole som højest fuldførte. Disse sammenligninger indgår derfor ikke i analysen. Det er dog muligt at sammenligne personer med en erhvervsuddannelse med personer, der har grundskole som højest fuldførte. Det er ligeledes muligt at sammenligne personer med erhvervsuddannelser og videregående uddannelser med personer, der har

6 I litteraturen omtalt som Average treatment effects of the treated (ATET).

7 Se oversigt over de inkluderede kontrolvariable i appendiks.

gymnasiale uddannelser som højest fuldførte. Det er disse sammenligninger, der præsenteres i analysen.[8]

Variable for offentlig forsørgelse

Den afhængige variabel i analysen er dels en dikotom variabel, som angiver, om personen har modtaget offentlig ydelse i perioden 2007-2015 eller ej, og dels en kontinuert variabel, der angiver, hvor stor en andel af perioden, personen har været på offentlig forsørgelse. Følgende ydelser indgår i opgørelsen af offentlig forsørgelse: A-dagpenge, kontanthjælp, sygedagpenge, fleksjob, ledighedsydelse, revalidering, førtidspension, ressourceforløb. Således tæller forløb med barselsdagpenge, feriedagpenge, orlov til børnepasning og SU ikke med.

Variabel for uddannelsesniveau

Den uafhængige variabel i analysen er uddannelsesniveau, operationaliseret som de forskellige typer af uddannelser, man kan opnå i det danske uddannelsessystem. Følgende kategorier af uddannelser indgår i analysen: grundskole, gymnasial uddannelse, erhvervsfaglig uddannelse (EUD), kort videregående uddannelse (KVU), mellemlang videregående uddannelse (MVU) eller lang videregående uddannelse (LVU).[9] Analysen er endvidere baseret på, at de forskellige uddannelseskategorier betegner forskellige uddannelsesniveauer med følgende rangordning, hvor 1 udgør det højeste uddannelsesniveau:

1. Lang videregående uddannelse
2. Mellemlang videregående uddannelse
3. Kort videregående uddannelse
4. Erhvervsfaglig uddannelse
5. Gymnasial uddannelse
6. Grundskole.

Det fremgår således, at erhvervsuddannelse betragtes som et højere uddannelsesniveau end gymnasial uddannelse. Derfor vil personer, der både har en gymnasial uddannelse og en erhvervsuddannelse, tilhøre gruppen med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Ufaglærte med en gymnasial uddannelse eller grundskole som højest fuldførte uddannelse indgår i analysen, mens ufaglærte, der ikke har gennemført grundskolen, ikke indgår i analysen.

Variable for social baggrund og udsathed

Social baggrund er i analysen operationaliseret som forældres højest fuldførte uddannelse, mens anbringelser anvendes som indikator for unges udsathed.[10] Mens forældres uddannelse ofte anvendes som indikator for social baggrund i analyser på uddannelsesområdet, er det mere sjældent at inddrage variable for udsathed. Dermed sættes der i denne analyse fokus på, om uddannelse i

8 For grafisk inspektion af overlappet mellem de forskellige grupper, se s. 37-38 i *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata*, speciale af Louise Broman.

9 For mere udtømmende forklaring af baggrunden for de anvendte kategorier, se ibid.: s. 30.

10 Forældres højeste uddannelse udgør et gængs mål for socioøkonomisk baggrund. Anbringelse af børn og unge er en af de vigtige indikatorer for udsathed blandt unge, jf. fx *Socialpolitisk redegørelse* 2017, Børne- og Socialministeriet. Målsætningen om at flere udsatte unge skal have en ungdomsuddannelse kigger således på andelen af unge (18-21-årige), der 1) har modtaget en personrettet forebyggende foranstaltning eller 2) har været anbragt inden for de seneste fem år, som er i gang med eller har gennemført en ungdomsuddannelse. Se tekstboks nedenfor for nærmere beskrivelse af variablene som indikatorer for social baggrund og unges udsathed.

tillæg til at understøtte kompetencerne hos den brede befolkning og kvalificere til arbejdsmarkedet også styrker udsatte gruppers muligheder for at være en del af arbejdsmarkedet.

Tidligere anbringelse og forældres uddannelsesbaggrund som indikatorer

Social baggrund er i rapporten operationaliseret som forældres uddannelsesbaggrund. Det er oplagt, at det ikke udgør et dækkende mål for social baggrund, men tidligere studier har vist, at forældres uddannelse i høj grad korrelerer med succes senere i livet, og det anvendes derfor ofte som indikator for social baggrund i litteraturen (Se fx Sirin, 2005, s. 418). Tidligere analyser har også vist, at der er en sammenhæng mellem forældres uddannelsesbaggrund og karakterer på gymnasiale uddannelser (EVA, 2015). Antagelsen er dog ikke, at der er tale om kausalitet, i den forstand at man kunne forbedre den sociale baggrund ved at øge forældrenes uddannelsesniveau. Baggrunden for sammenhængen antages i stedet at være, at forældres uddannelse er korreleret med en række karakteristika, der er forbundet med de studerendes sociale baggrund som fx opvækstvilkår, støtte og nærvær fra forældre osv. Forældres uddannelse kan derfor anvendes som en indikator for social baggrund.

Samme antagelse gør sig gældende med hensyn til anbringelse. Tidligere anbragte børn antages ikke at være udsatte, fordi de er blevet anbragt, men fordi anbringelse uden for hjemmet er et tiltag, der i vid udstrækning er målrettet de mest udsatte unge. Ifølge servicelovens § 46, stk. 2 anvendes anbringelse uden for hjemmet i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at forebygge eller afhjælpe de unges problemer i hjemmet eller i det nære miljø. Det vil sige, at anbringelser i vid udstrækning anvendes til at fjerne den gruppe af unge, som står med de mest omfattende sociale problemer, som det ikke er muligt at afhjælpe med mindre indgribende tiltag. At der er tale om en udsat gruppe, bekræftes også af tidligere analyser, som viser, at anbragte unge er markant mere udsatte med hensyn til både selvskade og selvmordsforsøg, men også med hensyn til at blive udsat for vold eller voldtægt/voldtægtsforsøg (Olsen & Laustsen, 2017). At man har været udsat som ung, betyder dog ikke, at man også er socialt udsat som voksen. Derfor omtaler vi anbragte som *udsatte unge*, og disse formodes at udgøre en risikogruppe med hensyn til at klare sig godt på arbejdsmarkedet.

Anbragte unge omfatter også personer med handicap eller udviklingshæmning. I denne rapport inddrages dog kun personer, der som minimum har gennemført grundskolen, hvilket formodes at selektere størstedelen af denne gruppe fra. Inddragelsen af kontrolvariable som fx fysisk og psykisk helbred betyder ligeledes, at analyserne i vid udstrækning tager højde for, at anbragte unge også udgør en heterogen gruppe. Anbringelse uden for hjemmet anvendes på baggrund af ovenstående til at identificere udsatte unge.

Variable, som ligger til grund for dannelse af kontrolgruppe

Vi anvender en række variable på individniveau i matching-analysen som grundlag for at danne en kontrolgruppe, der minder så meget som muligt om indsatsgruppen: køn, herkomst, fysisk og psykisk helbred, anbringelse uden for hjemmet, grundskoleforhold – samt en række forældrekarakteristika såsom indkomst, højest fuldførte uddannelse, herkomst, fysisk og psykisk helbred og tilknytning til arbejdsmarkedet. For en udtømmende oversigt over kontrolvariable, se appendiks.

Variablene er udvalgt på baggrund af en formodning om, at de både kan have indflydelse på uddannelsesvalg og risikoen for at modtage offentlige ydelser. Informationerne måles året forinden, personen starter på sin højest fuldførte uddannelse. Desuden inkluderes oplysninger om personens alder ved påbegyndelse af sin højest fuldførte uddannelse samt fødselsårgang for at tage højde for, at færdiguddannede potentielt kommer ud til meget forskellige arbejdsmarkeder. Information om populationens forældre måles op til det år, hvor personen fylder 15 år, for måling af helbredsvariable. Forældres indkomst og arbejdsmarkedstilknytning beregnes for det år, hvor personen er 15 år.

2.4 Projektets organisering

Undersøgelsen er gennemført af konsulent Mathias Tolstrup Wester og chefkonsulent Bjarke Tarpgaard Hartkopf (projektleder). Herudover har professor Kim Mannemar Sønderskov fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet fungeret som metodisk sparringspartner i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten.

Grundelementerne i det metodiske design og det datamæssige forarbejde er udarbejdet af Louise Broman Mølbæk i specialet *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata* (Mølbæk, 2017), der er skrevet i samarbejde med Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). EVA har dog selv gennemført selvstændige og supplerende analyser efterfølgende.

Styrker og svagheder ved det anvendte effektdesign

Analysen bygger på parvise sammenligninger mellem forskellige uddannelsesgruppers gennemsnitlige værdier på de afhængige variable. Her beregnes effekten af et bestemt uddannelsesniveau som forskellen på den afhængige variabel mellem gruppen med dette uddannelsesniveau og en sammenligningsgruppe, der har et lavere uddannelsesniveau. Sammenligningsgruppen er dannet ved hjælp af propensity score matching (PSM), hvor der findes personer med et lavere uddannelsesniveau, der ligner gruppen med det højere uddannelsesniveau så meget som muligt på en række baggrundsvariable (jf. ovenfor).

Et eksperimentelt design er i udgangspunktet det stærkest mulige med hensyn til at undersøge kausale effekter. Det er dog vanskeligt at tildele uddannelser på baggrund af lodtrækning, hvorfor spørgsmålet i stedet må undersøges med forskellige tilnærmelser til dette ideal. I denne sammenhæng regnes PSM ofte for at være en velvalgt metode, når der er omfattende og præcise data om baggrundsforhold til rådighed, som skaber gode muligheder for at opnå gode match. Dette er i høj grad tilfældet i denne analyse, eftersom der er tale om et meget omfattende datamateriale.

Svagheden er, at det ikke er muligt at tage højde for eventuelle selektionseffekter, som følger af, at sammenligningsgrupperne kan være forskellige på en række uobserverbare karakteristika. Tidligere studier i litteraturen om uddannelses effekt på indkomst har dog indikeret, at stærkere metoder, der kan tage højde for dette, ofte resulterer i større estimater. Det indikerer, at analyser baseret på almindelig statistisk kontrol ikke er tilbøjelige til at overvurdere effekterne betydeligt i denne sammenhæng (Card, 1999). Svagheden ved studier med en stærkere kontrol for selektionseffekter er på den anden side ofte, at de ikke kan generaliseres til hele populationen.

Tvillingestudier, der har undersøgt sammenhængen mellem uddannelse og indkomst, har estimeret sammenhængen til at være 10 % lavere end undersøgelser baseret på almindelig statistisk kontrol. Disse tvillingestudier regnes af nogle som de bedste bud på et estimat af effektstørrelsen.

På baggrund af den samlede litteratur om effekten af uddannelse på indkomst tegner der sig altså et billede af, at statistisk kontrol på baggrund af observerbare faktorer (her i form af matching) kan medføre nogen usikkerhed med hensyn til, om størrelsen af estimatet er udtryk for den kausale effekt. Ikke desto mindre lader metoden dog til at være nogenlunde retvisende sammenlignet med andre metoder, som i højere grad inddrager kontrol for uobserverbare faktorer.

En anden måde at opnå en indikation af, hvorvidt der er problemer med uobserverbare tredjevariable i analysen, er at undersøge, hvorvidt estimaterne ændrer sig betydeligt med og uden kontroller for individernes evner, fx karakterer, IQ eller andet (Heckman, Humphries et al., 2016). Derfor er analyserne i denne rapport gennemført både med og uden gymnasiale karakterer. Dette ændrer ikke betydeligt på resultaterne, hvilket er betryggende med hensyn til at fortolke resultaterne som effekter af uddannelse på offentlig forsørgelse.

Samlet set betragtes analyserne dermed som troværdige indikationer på, om og i hvilken grad uddannelse har en effekt på sandsynligheden for at komme på offentlig forsørgelse.

3 Hvor mange modtager offentlig forsørgelse?

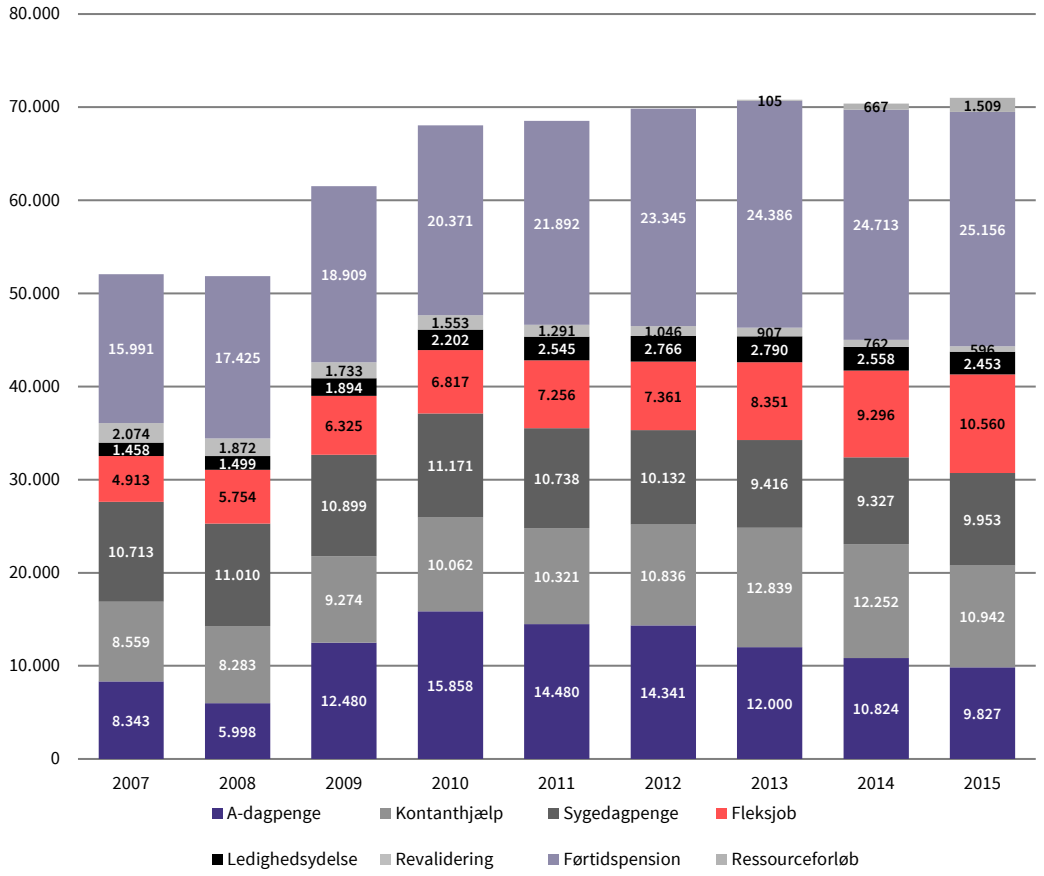
Dette kapitel præsenterer et deskriptivt overblik over, hvor mange personer fra populationen, der modtog forskellige former for offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Dernæst præsenteres et overblik over, hvor stor en andel af perioden, populationen har været på offentlig forsørgelse, delt op på forældres uddannelse samt anbringelse eller ej.

Figur 3.1 viser udviklingen i antallet, der er på offentlig forsørgelse i perioden fra 2007-2015 for populationen (personer født 1965-1970). Samlet set er antallet af personer på offentlig forsørgelse steget fra at ligge lidt over 50.000 i 2007 til at ligge lidt over 70.000 i 2015. Stigningen dækker især over, at der i perioden er kommet flere personer i fleksjob og på førtidspension. En del af stigningen kan tilskrives, at populationen bliver ældre, hvorfor der naturligt vil komme en større andel på førtidspension. Pension indgår ikke, da de ældste i populationen ikke kan være ældre end 50 år i 2015.

De otte ydelser, som indgår i opgørelsen i figuren, er også de ydelser, som indgår i den samlede opgørelse af, hvorvidt personerne i analysen har været på offentlig forsørgelse eller ej, samt opgørelsen af andelen af perioden, hvor personerne har været på offentlig forsørgelse.

FIGUR 3.1

Modtagere af offentlige ydelser fordelt på ydelsestype

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Modtagere er omregnet til fuldtidspersoner. Arbejdsmarkedsydelse m.m., som blev oprettet til dagpengemodtagere som følge af reformen 2010, er medregnet i a-dagpenge. De 3 %, som indgår i en foranstaltning, men ikke med sikkerhed kan inddeles i en af de ovenstående ydelser, er fjernet fra figuren og udgør mellem 500-2000 personer pr. år. Se appendiks for præcis inddeling af PTI-koder.

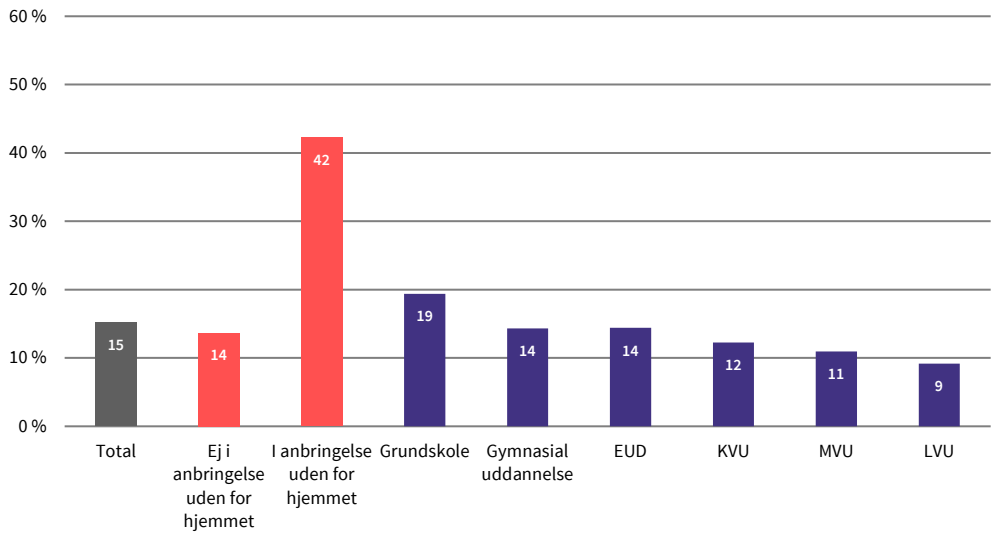
Figur 3.2 viser, hvor stor en andel af perioden fra 2007-2015 forskellige grupper af populationen har modtaget offentlig forsørgelse. Gennemsnitligt set har de personer, der indgår i populationen, modtaget offentlig forsørgelse i 15 % af perioden fra 2007 til 2015.

Tidligere anbragte personer er den gruppe, som har modtaget offentlig forsørgelse den største andel af perioden. De har i gennemsnit modtaget offentlig forsørgelse i 42 % af perioden. Det er markant højere end for personer med forældre, der har grundskole som højest fuldførte uddannelse, som er den gruppe, der har modtaget offentlig forsørgelse den næststørste andel af perioden (19 %). Det underbygger, at personer, som har været anbragt uden for hjemmet, udgør en udsat gruppe, der klarer sig markant dårligere på arbejdsmarkedet end den øvrige befolkning. Det er også i overensstemmelse med Socialministeriets definition af unges udsathed, hvor anbringelse uden for hjemmet udgør én af de to indikatorer for unges udsathed.[11]

11 Det andet kriterium er unge, der modtager en social foranstaltning, jf. socialpolitisk redegørelse 2017, Børne- og Socialministeriet.

FIGUR 3.2

Andel af perioden fra 2007-2015 som personer modtager offentlig forsørgelse, fordelt på forældres uddannelsesbaggrund, samt om de har været anbragt uden for hjemmet

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Figuren viser, hvor stor en andel af perioden fra 2007-2015 personerne i hver gruppe har modtaget offentlig forsørgelse. N (total): 435.327. N (ej anbragte): 412.825. N (anbragte): 22.502. N (Gru): 90.045. N (Gym): 39.209. N (EUD): 187.512. N (KVU): 20.514. N (MVU): 63.196. N (LVU): 34.851.

4 Effekten af uddannelse på offentlig forsørgelse

I dette kapitel præsenteres resultaterne af effektanalysen. Først gennemgås de generelle resultater, og dernæst beskrives sammenhængene afhængigt af henholdsvis forældres uddannelse samt anbringelse uden for hjemmet. Hovedfokus er på at undersøge effekten på andelen af perioden fra 2007-2015, hvor populationen har modtaget offentlig forsørgelse. I slutningen af kapitlet er der dog også gennemført analyser af sammenhængen mellem uddannelsesniveau, og hvorvidt personer enten har eller ikke har modtaget offentlig forsørgelse i den tilsvarende periode.

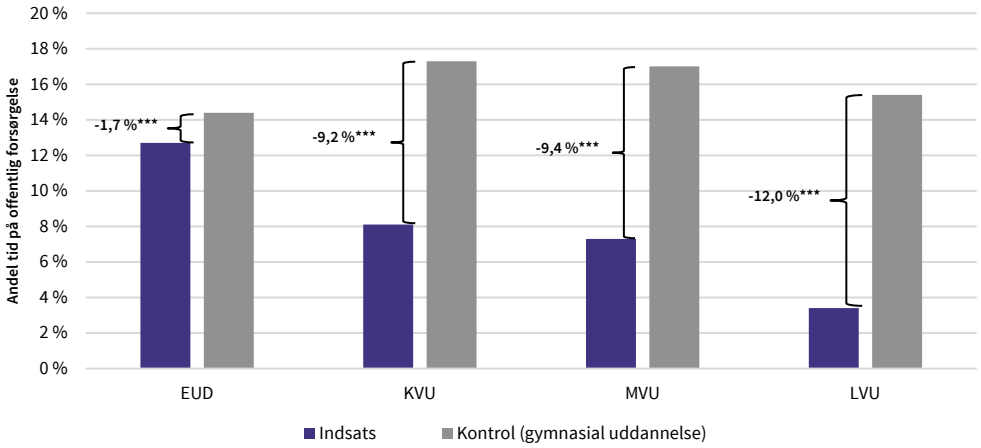
4.1 Videregående uddannelser mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse

Analysen viser, at personer, der gennemfører en kompetencegivende uddannelse, har lavere sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse, sammenlignet med en kontrolgruppe, der har gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Figur 4.1 viser de parvise forskelle, når vi sammenligner personer, der er ens med hensyn til en række baggrundsforhold.

Resultaterne peger altså på, at det at gennemføre en kompetencegivende uddannelse mindsker sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse. Analysen peger endvidere på, at der er en særlig stor effekt af at gennemføre videregående uddannelser, mens effekten af at gennemføre en erhvervsuddannelse sammenlignet med at have en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse er mere beskeden. Det er på sin vis overraskende, da erhvervsuddannelser er erhvervskompetencegivende, mens gymnasiale uddannelser kun er studiekompetencegivende. Det er dog i tråd med tidligere undersøger, der også har fundet, at ufaglærte studenter gennemsnitligt set klarer sig ganske godt på arbejdsmarkedet (EVA, 2016).

FIGUR 4.1

Effekten af at gennemføre kompetencegivende uddannelser sammenlignet med gymnasiale uddannelser som højest fuldførte

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver andelen af tid en person er på offentlig forsørgelse, opdelt efter højest fuldførte uddannelse. Dette er beregnet på baggrund af data for, hvor langt tid personerne har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af forskellige kompetencegivende uddannelser (EUD, KVU, MVU eller LDU) sammenlignet med at gennemføre en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver p < 0,01. N (Gym): 39.208. N (EUD): 186.758. N (KVU): 20.483. N (MVU): 63.177. N (LVU): 34.811.

Mere præcist tyder analysen på, at det at gennemføre en videregående uddannelse i gennemsnit mindsker perioden, personer modtager offentlig forsørgelse, med mellem 9,2 procentpoint (KVU) og 12,0 procentpoint (LVU). Tilsvarende mindsker det at gennemføre en erhvervsuddannelse i gennemsnit perioden, hvor personer modtager offentlig forsørgelse, med 1,7 procentpoint sammenlignet med at have en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse.[12] [13]

I figur 4. 2 er der anvendt kontrolgrupper, der ligger så tæt som muligt på det uddannelsesniveau, vi gerne vil undersøge effekten af. Dette er på baggrund af en formodning om, at man opnår bedre forudsætninger for at finde en sammenlignelig kontrolgruppe, hvis man sammenligner to uddannelsesniveauer, der ligger tæt på hinanden.

12 Anvendelsen af personer med gymnasial uddannelse som sammenligningsgrundlag i figur 4.1 er valgt af flere grunde: For det første vurderes denne gruppe at være en relevant sammenligningsgruppe; personer med en gymnasial uddannelse opfylder typisk kravene til optagelse på videregående uddannelse og vil derfor i mange tilfælde have haft muligheden for at tage en videregående uddannelse. For det andet kan vi se, at der er et fornuftigt overlap mellem personer med en videregående uddannelse og denne gruppe. Det betyder, at der er et fornuftigt grundlag for at kontrollere for de baggrundsforhold, som vi ønsker at kontrollere for i analysen, hvilket fx ikke er tilfældet for personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse.

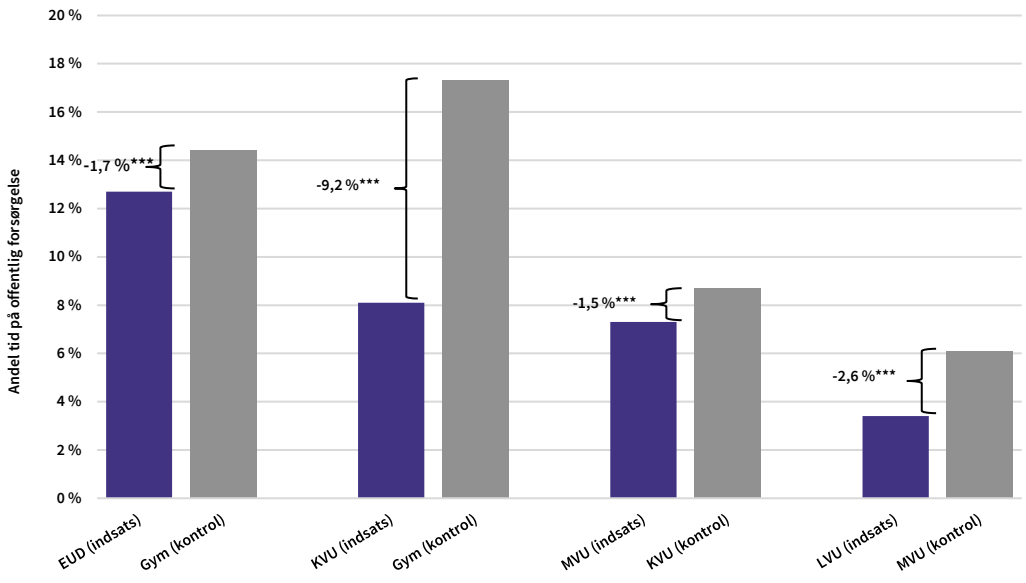
13 Bemærk, at andelen af perioden på offentlig forsørgelse for personer med en gymnasial uddannelse (kontrolgruppen) varierer i de forskellige sammenligninger i figur 4.1. Det skyldes, at sammenligningsgruppen dannes med udgangspunkt i indsatsgruppen og sammensættes, så den ligner indsatsgruppen mest muligt på baggrund af de forskellige kontrolvariable.

4.2 Jo længere uddannelse, desto mindre sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse

Figur 4.2 viser, at jo længere kompetencegivende uddannelse, en person gennemfører, desto mindre vil sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse være. Denne tendens fremgår også af figur 4.1, men det gælder altså også, når hvert uddannelsesniveau sammenlignes med det nærmeste uddannelsesniveau. Det fremgår igen, at der særligt er stor forskel på at gennemføre en videregående uddannelse og ikke at gøre det. Figur 4.2 viser dog også, at selvom forskellene mellem de forskellige typer af videregående uddannelser ikke er store, så er der tale om substantielle og signifikante forskelle.

FIGUR 4.2

Effekten af at gennemføre kompetencegivende uddannelser sammenlignet med det nærmeste uddannelsesniveau

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver andelen af tid, en person er på offentlig forsørgelse, opdelt på uddannelsesbaggrund. Dette er beregnet på baggrund af data for, hvor lang tid personerne har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem de blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af forskellige kompetencegivende uddannelser (EUD, KVU, MVU eller LDU) sammenlignet med at gennemføre et uddannelsesniveau lavere som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver $p < 0,01$. N (Gym): 39.208. N (EUD): 186.758. N (KVU): 20.483/20.513. N (MVU): 63.189/63.195. N (LVU): 34.849.

4.3 Erhvervsuddannelser mindsker sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse

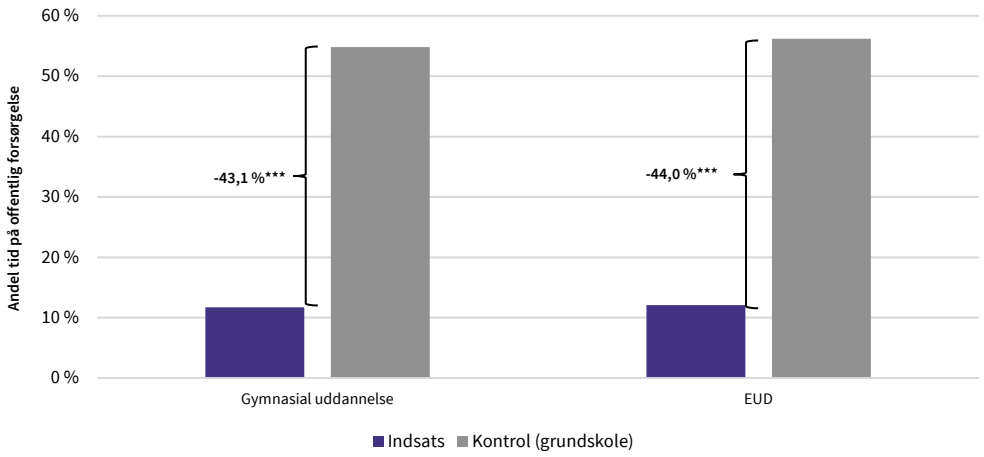
I figur 4.3 sammenlignes personer, der har en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse, med en kontrolgruppe, der har grundskole som højest fuldførte uddannelse. Datagrundlaget giver dog ikke gode forudsætninger for at sammenligne personer, der har gennemført en gymnasial uddannelse, med personer, der har grundskole som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen

mellem personer med gymnasial uddannelse og personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse er derfor behæftet med usikkerhed.

Der er til gengæld et fornuftigt grundlag for sammenligningen mellem personer med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse og personer med grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Her peger analysen på, at det at gennemføre en erhvervsuddannelse i gennemsnit mindsker perioden, hvor personer modtager offentlig forsørgelse, med 44,0 procentpoint sammenlignet med at have grundskole som højest fuldførte uddannelse. Løftet fra at være ufaglært med grundskole som højest fuldførte uddannelse til at være faglært ser dermed ud til at medføre en markant mindre risiko for at komme på offentlig forsørgelse.

FIGUR 4.3

Effekten af at gennemføre en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse sammenlignet med grundskole som højest fuldførte uddannelse

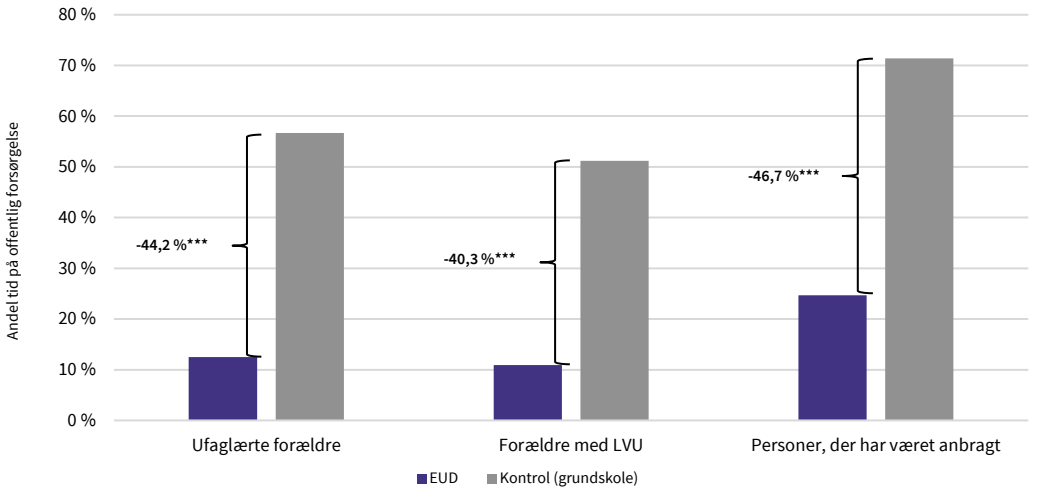

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver andelen af tid, en person er på offentlig forsørgelse, opdelt på uddannelsesbaggrund. Dette er beregnet på baggrund af data for, hvor langt tid personerne har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af at gennemføre en gymnasial uddannelse eller erhvervsuddannelse sammenlignet med at have grundskole som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver p < 0,01. N (Gru): 88.733/90.032. N (Gym): 35.232. N (EUD): 161.809.

I figur 4.4. er sammenligningen af personer med en erhvervsuddannelse og en kontrolgruppe, der har grundskole som højest fuldførte uddannelse, opdelt med hensyn til forældres uddannelse og udsathed. Resultaterne peger på, at alle grupper opnår markante effekter af at gennemføre en erhvervsuddannelse sammenlignet med at have grundskole som højest fuldførte uddannelse.

FIGUR 4.4

Effekten af at gennemføre en erhvervsuddannelse sammenlignet med at have grundskole som højeste fuldførte uddannelse, delt op på social baggrund og for udsatte

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver andelen af perioden fra 2007-2015 på offentlig forsørgelse, opdelt på uddannelsesbaggrund og udsathed. Forskellen mellem blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af at gennemføre en erhvervsuddannelse sammenlignet med at have grundskole som højest fuldførte uddannelse for forskellige grupper i populationen. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver $p < 0,01$. N (Gru): 44.509 /1.570/12.629. N (ufaglærte forældre m. gymnasial uddannelse): 51.609. N (LVU forældre m. gymnasial uddannelse): 1.744. N (anbragt m. gymnasial uddannelse): 4.518.

4.4 Videregående uddannelse mindsker også udsatte unges sandsynlighed for at modtage offentlig forsørgelse

Nedenfor undersøges effekten af at opnå forskellige uddannelsesniveauer opdelt på social baggrund og for udsatte unge. Der ses dels på personer med forældre, der har forskellige uddannelsesbaggrunde som indikator for social baggrund, og dels på personer, der har været anbragt uden for hjemmet som en indikator for unges udsathed. Analyserne viser overordnet set, at der ikke er store forskelle i effekten af videregående uddannelser for personer med mere eller mindre stærk baggrund eller for udsatte unge.

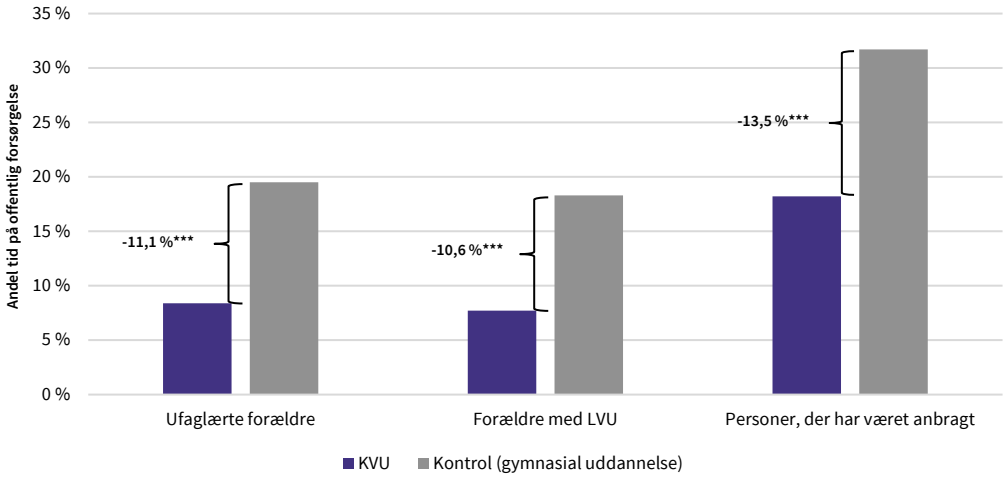
4.4.1 Effekten af at gennemføre en kort videregående uddannelse er nogenlunde den samme uanset social baggrund eller udsathed

Figur 4.4 viser den estimerede effekt af at gennemføre en kort videregående uddannelse sammenlignet med at have en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse, opdelt på social baggrund. Analysen viser, at effekterne er stort set de samme for personer med ufaglærte forældre, personer med forældre, der har en lang videregående uddannelse, og personer, som har været anbragt uden for hjemmet. I alle tilfælde estimeres effekterne til at være af nogenlunde samme størrelsesorden (-10,6 – -13,5 procentpoint).

Korte videregående uddannelser har altså nogenlunde samme effekt på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse for personer med forskellige sociale baggrundsforhold.

FIGUR 4.5

Effekten af at gennemføre en kort videregående uddannelse, opdelt på social baggrund og udsathed

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver andelen af perioden på offentlig forsørgelse for personer med en KVU sammenlignet med personer med en gymnasial uddannelse som højst fuldførte uddannelse, opdelt på forældres uddannelse og anbringelse uden for hjemmet. Dette er beregnet på baggrund af data for, hvor stor en andel af tiden, de personer, som indgår i populationen, har eller ikke har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af at gennemføre en kort videregående uddannelse sammenlignet med at gennemføre en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver p < 0,01. N (Gym): 8.036/4.028/921. N (ufaglærte forældre m. KVU): 4.560. N (LVU forældre m. KVU): 1.061. N (anbragt m. KVU): 395.

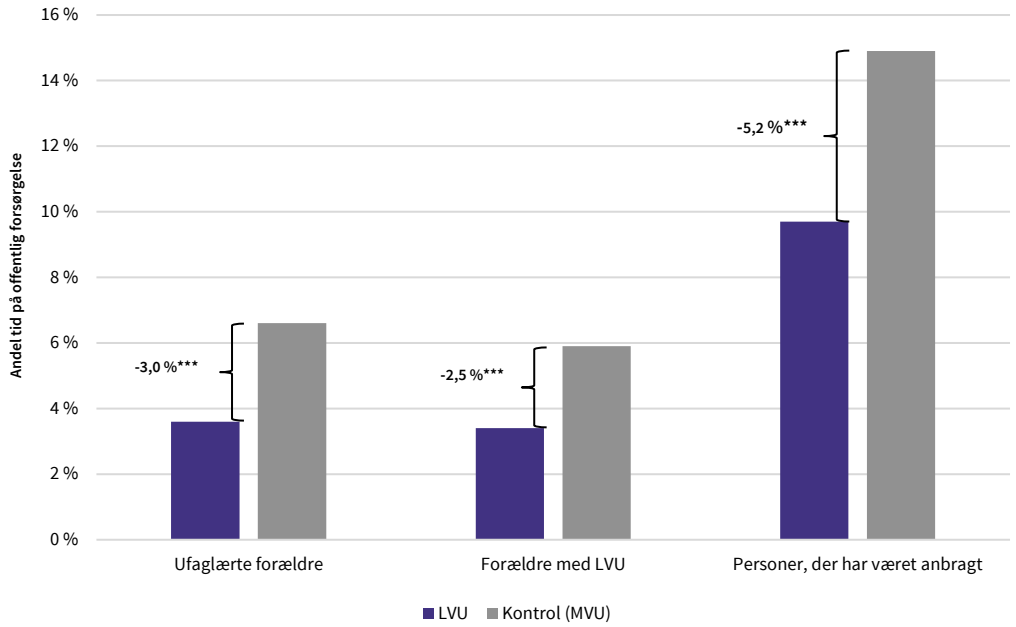
4.4.2 Effekten af at gennemføre en lang videregående uddannelse er nogenlunde den samme uanset social baggrund eller udsathed

Figur 4.4 viser den estimerede effekt af at gennemføre en lang videregående uddannelse sammenlignet med at have en mellemlang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse, opdelt på social baggrund. Analysen viser, at effekterne er stort set de samme for personer med ufaglærte forældre og personer med forældre, der har en lang videregående uddannelse (perioden mindskes med 3,0 og 2,5 procentpoint). Personer, som har været anbragt uden for hjemmet, opnår ifølge analyserne en større effekt på 5,2 procentpoint.

Lange videregående uddannelser har altså ifølge analyserne en større effekt på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse for personer, der har været anbragt uden for hjemmet, end for personer med forældre, der er ufaglærte, eller forældre, der har en lang videregående uddannelse.

FIGUR 4.6

Effekten af at gennemføre en lang videregående uddannelse, opdelt på social baggrund og udsathed

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver andelen af perioden på offentlig forsørgelse for personer med en LVU sammenlignet med personer med en mellemlang videregående uddannelse som højst fuldførte uddannelse, opdelt på forældres uddannelse og anbringelse uden for hjemmet. Dette er beregnet på baggrund af data for, hvor stor en andel af tiden, de personer, som indgår i populationen, har eller ikke har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af at gennemføre en lang videregående uddannelse sammenlignet med at gennemføre en mellemlang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver p < 0,01. N (MVU): 8.032/4.028/886. N (ufaglærte forældre m. LVU): 4.162. N (LVU forældre m. LVU): 8.153. N (anbragt m. LVU): 276.

De afrapporterede resultater er udvalgte. Der er gennemført tilsvarende analyser af effekten af at have en mellemlang videregående uddannelse, ligesom der er anvendt andre variable for social baggrund som fx forældres indkomst og ledighed. I alle tilfælde tegnes det samme billede af, at effekten af videregående uddannelse er nogenlunde den samme uanset social baggrund.

4.4.3 Perspektivering til øvrige undersøgelser

I en lignende analyse finder DEA (2016), at videregående uddannelse ikke har nogen effekt for de mest udsatte risikogrupper i analysen (risiko for at komme på passiv forsørgelse). Dette er i udgangspunktet i modstrid med ovenstående resultater, ligesom det også er overraskende i lyset af den øvrige internationale forskning på området. En mulig forklaring kan være, at DEA ved at dele populationen op på baggrund af den afhængige variabel i analysen, som man ønsker at forklare, og dernæst undersøge betydningen af uddannelse for hver undergruppe, kommer til at kigge på en trunkeret stikprøve. Det er velkendt i metodelitteraturen, at dette kan medføre selektionsbias, der systematisk trækker i retning af, at man ikke finder en sammenhæng, selvom der faktisk er en sammenhæng i populationen (se Collier & Mahony, 1996: s. 60-61).

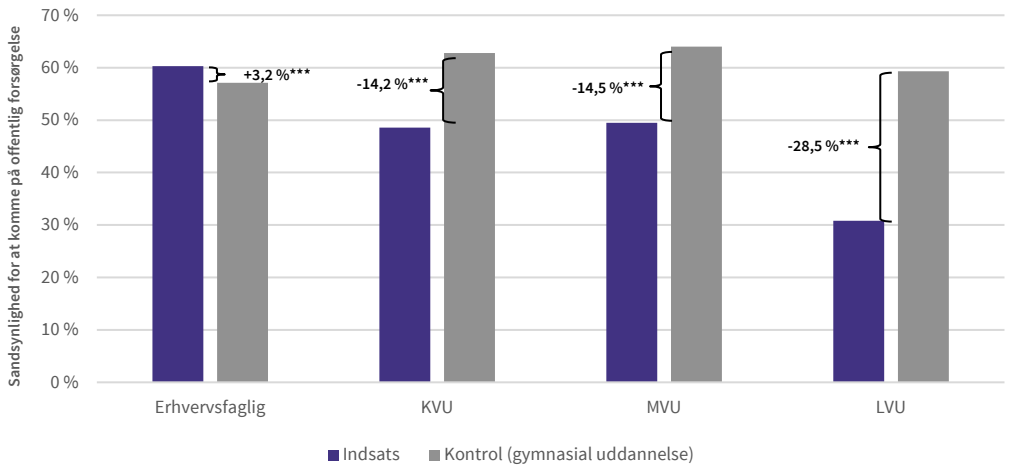
4.5 Kompetencegivende uddannelser påvirker både, om og i hvor lang tid personer kommer på offentlig forsørgelse

Hvis vi ændrer den afhængige variabel til kun at angive, om en person her været på offentlig forsørgelse (1) i perioden fra 2007-2015 eller ej (0), opnås et andet perspektiv på problemstillingen. Resultaterne viser, at effekterne af de forskellige uddannelsesniveauer stort set følger samme tendenser som ovenfor.

Forskellen mellem personer med en videregående uddannelse og personer med en gymnasial uddannelse er størst for personer, der har gennemført en *lang* videregående uddannelse (28,5 procentpoint). Til gengæld er der ikke stor forskel mellem personer med en kort videregående uddannelse og personer med en mellemlang videregående uddannelse (her er forskellen hhv. 14,2 for KVU og 14,5 procentpoint for MVU).[14] Lange videregående uddannelser ser altså også i dette tilfælde ud til at have større effekt på sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse end korte eller mellemlange videregående uddannelser.

FIGUR 4.7

Effekten af at gennemføre kompetencegivende uddannelser på sandsynligheden for at have modtaget offentlig forsørgelse i perioden

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Søjlerne angiver sandsynlighed for at komme på offentlig forsørgelse, opdelt på uddannelsesbaggrund. Dette er beregnet på baggrund af data for, om de personer, som indgår i populationen, har eller ikke har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem de blå og grå søjler angiver den estimerede effekt af forskellige kompetencegivende uddannelser (EUD, KVU, MVU eller LDU) sammenlignet med at gennemføre en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, baseret på propensity score matching, jf. kapitel 1. *** angiver p < 0,01. N (Gym): 39.208. N (EUD): 186.758. N (KVU): 20.483. N (MVU): 63.177. N (LVU): 34.811.

14 Analysen viser dog, at personer med en mellemlang videregående uddannelse har signifikant lavere risiko for at komme på offentlig forsørgelse sammenlignet med personer med en kort videregående uddannelse, om end forskellen ikke er stor (2,0 procentpoint, jf. tabel D.1 i appendiks).

Det fremgår af figur 4.6, at personer med erhvervsuddannelser har 3,2 procentpoint højere risiko for at komme på offentlig forsørgelse sammenlignet med en kontrolgruppe, der har en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Selvom der er tale om en lille forskel, ser erhvervsuddannelser altså i mindre grad ud til at beskytte mod offentlig forsørgelse end gymnasiale uddannelser i disse analyser, ligesom de heller ikke i samme grad beskytter mod at modtage offentlig forsørgelse, som de videregående uddannelser gør.

Her er det dog vigtigt at huske, at vi kun ser på, om man har været på offentlig forsørgelse eller ej. Nogle erhvervsuddannelser kan formodes at uddanne til erhverv, hvor man generelt er mere udsat for kortvarig ledighed sammenlignet med andre kompetencegivende uddannelser, mens risikoen for langvarig ledighed kan være mindre. Det bakkes op af hovedresultaterne ovenfor, hvor vi ser på andelen af perioden fra 2007-2015, hvor de forskellige uddannelsesgrupper har været på offentlig forsørgelse. Her tyder resultaterne på, at det at gennemføre en erhvervsuddannelse mindsker perioden på offentlig forsørgelse sammenlignet med at have en gymnasial uddannelse.

Sammenlignes det at gennemføre en erhvervsuddannelse med at have grundskole som højest fuldførte uddannelse, viser analyserne til gengæld en entydig tendens til, at erhvervsuddannelse beskytter mod at komme på offentlig forsørgelse. Løftet fra at være ufaglært med grundskole som højest fuldførte uddannelse til at være faglært er altså forbundet med en markant bedre beskyttelse mod at komme på offentlig forsørgelse.

Analyserne af risikoen for at komme på offentlig forsørgelse er også gennemført for forskellige niveauer af social baggrund og for udsatte. Disse analyser bekræfter overordnet set, at der ikke er store forskelle i effekten af videregående uddannelser for personer med en stærk social baggrund og for udsatte unge.

Appendiks A – Litteraturliste

Card, D. (1999). Chapter 30 - *The Causal Effect of Education on Earnings. Handbook of Labor Economics.* Elsevier, s. 1801-1863.

Cofllier, D & Mahony, J (1996). *Insights and Pitfalls: Selection Bias in Qualitative Research.* Cambridge University Press. World Politics, Vol. 49, No. 1 (Okt., 1996), s.56-91.

DEA (2016). *Forlist, men ikke fortabt*.

EVA (2015). *Den sociale profil i optagesystemet. Perspektiver på karakteroptag og social (u)lighed i optaget til universiteterne.* Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA (2016). *Studenter uden uddannelse efter gymnasiet.* Danmarks Evalueringsinstitut.

Heckman, J.J., Humphries, J.E. and Veramendi, G. (2016). *Returns to Education: The Causal Effects of Education on Earnings, Health and Smoking.* NBER Working Paper, May 2016(22291).

Olsen, R.F. & Laustsen, M (2017). *Anbragte unges udsathed. Analyser fra Forløbsundersøgelsen af anbragte født i 1995.* Det Nationale Forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE).

Mølbæk (2017). *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata.* Kandidatafhandling i Økonomi, Aarhus Universitet – Department of Economics and Business Economics

Rose Skaksen, Jan (2018). *Afkast af uddannelse. Det samfundsmæssige og individuelle rationale.* Rockwoolfondens forskningsenhed, Syddansk Universitetsforlag.

Sirin, R Selcuk (2005). *Socioeconomic Status and Academic Achievement: A Meta-Analytic Review of Research.* Review of Educational Research, vol. 75, no. 3, s. 418

Appendiks B – Metodeappendiks

Nedenfor gennemgås først en række supplerende analyser, der er gennemført med henblik på at undersøge kvaliteten af den matching, der ligger til grund for effektanalysen. Dernæst præsenteres en oversigt over operationalisering af henholdsvis de afhængige variable og baggrundsvariable, som indgår i analysen.

Kvaliteten af matchingen[15]

For at bedømme matchingkvaliteten er det blevet undersøgt, hvilken modelspecifikation som skaber det mindste standardiserede bias[16] mellem de to grupper, der sammenlignes i analyserne.[17] Dette er særligt nødvendigt, når vi udfører analyserne ved brug af propensity score matching frem for eksakt matching på en række baggrundsvariable. Ved eksakt matching er der fuld overensstemmelse mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen på de valgte baggrundsvariable, men en del information kan tænkes at gå tabt, da man ikke kan betinge på særligt mange variable, uden at det vil medføre, at der ikke er tilstrækkeligt antal matches til stede til at udføre analyserne. Ved propensity score matching omdannes en lang række af baggrundsvariable til et enkelt tal, som angiver, hvad den enkeltes persons sandsynlighed for at ende i indsatsgruppen er.[18] Det er vigtigt at sikre sig, at matchingproceduren er i stand til at balancere fordelingen af de relevante baggrundsvariable i både indsats- og kontrolgruppen.

Det er blevet testet, om variablene efter matchingproceduren opfører sig ens i indsats- og kontrolgruppernes delpopulationer ved at beregne det standardiserede bias for hver variabel, Pseudo-R^2 og t-tests. I disse tests viser det sig, at der er stor variation i, hvor godt de forskellige parvise sammenligninger balancerer. Grundlæggende kan det siges, at de standardiserede bias er mindst, når de parvise sammenligninger er relativt tæt på hinanden (fx er bias større, når LVU og gymnasial uddannelse sammenlignes, end når LVU og MVU sammenlignes). Der er desuden specificeret kvadrerede variable til samtlige kontinuerte variable, som er med til styrke balanceringen. Endelig er der tilføjet enkelte interaktionsled til modellen, da det i visse tilfælde også hjælper til bedre balancering.

15 Dette afsnit er baseret på analyser gennemført af Mølbæk (2017).

16 Det standardiserede bias er et mål for, hvor godt matchingen er lykkedes. Det fortæller os noget om, hvor godt indsats- og kontrolgruppen er blevet parret med hinanden, så de balancerer bedst muligt på alle observerbare baggrundsvariable.

17 Disse analyser er foretaget af Louise Broman Mølbæk i specialet *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata*.

18 Som eksempel kan man her forestille sig, at personer med forældre med lange videregående, uden historik med psykiske problemer osv., må forventes at have en stor sandsynlighed for også selv at få en lang videregående uddannelse. Hvis vi sammenligner personer, som tog en LVU, med personer, som tog en EUD, så er det altså vigtigt, at vi matcher personer på en måde, så vi sammenligner personer med lige høj (eller lav) sandsynlighed for at gennemføre en LVU.

Der er blevet testet en række forskellige matchingestimatorer, herunder tætteste nabo med og uden tilbagelægning, med én eller flere naboer, med forskellige tolerancemål (caliper), samt Local Linear Regression (LLR) matching med hhv. epanechnikov og biweight kernelfunktion og forskellige udjævningsparametre (bandwidth). Den endelige model, som er den, vi benytter i nærværende notats analyser, er udvalgt på baggrund af, hvor godt matchingestimatoren lykkedes med at balancere indsats- og kontrolgrupperne. Resultatet af alle disse tests er en estimator med tilbagelægning og sammenligning med de ti tætteste naboer.[19]

TABEL B.1

Oversigt over operationalisering af afhængige variable og baggrundsvariable i analysen

Variabel	Forklaring
Afhængige variable	
Ydelsesandel 2007-2015	Gennemsnittet over 2007-2015 af andelen af hvert år, personen har modtaget en eller flere af de valgte ydelser
På offentlig forsørgelse 2007-2015	Dummy = 1 hvis ydelsesandel 2007-2015>0
Baggrundsvariable	
Køn	Dummy = 1 hvis mand
Dansk herkomst	Dummy = 1 hvis dansk oprindelse (0 hvis indvandrer eller efterkommer)
Vestlig herkomst	Dummy = 1 hvis vestlig herkomst (0 ellers), følger DST's klassifikation
Anbringelse uden for hjemmet	Dummy = 1, hvis personen optræder i anbringelsesregistret
Psykiatrisk indlagt	Dummy = 1, hvis personen har været indlagt på psykiatrisk
Summen af psykiatriske sengedage	Antal dage personen har været indlagt ifølge det psykiatriske patientregister, frem til året før personen påbegynder sin højest fuldførte uddannelse.
Optræder i (det somatiske) landspatientregister	Dummy = 1 hvis personen har en eller flere a-diagnoser
Summen af somatiske sengedage	Antal dage personen har været indlagt ifølge det somatiske patientregister
Forældre	
Mor grundskole	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Mor gymnasial	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Mor erhvervsfaglig	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Mor KVU	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Mor MVU	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Mor LVU	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Far grundskole	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15

19 For mere udførlig beskrivelse af afprøvninger af forskellige matchingestimatorer se afsnit 7.2 på side 40 i specialet *Beskytter uddannelse mod offentlig forsørgelse? Et matchingstudie på danske registerdata* af Louise Broman Mølbæk.

Variabel	Forklaring
Far gymnasial	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Far erhvervsfaglig	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Far KVU	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Far MVU	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Far LVU	Højest fuldførte uddannelse inden barnet fylder 15
Mor, én eller flere a-diagnoser	Dummy = 1, hvis personen har en eller flere a-diagnoser
Mor, én eller flere kroniske a-diagnoser	Dummy = 1, hvis personen har en eller flere a-diagnoser, som kan betegnes som kroniske. Samme definition som (Gupta, Bengtsson 2015).
Mor, antal somatiske sengedage	Antal dage personen har været indlagt ifølge det somatiske patientregister
Far, én eller flere a-diagnoser	Dummy = 1, hvis personen har en eller flere a-diagnoser
Far, én eller flere kroniske a-diagnoser	Dummy = 1, hvis personen har en eller flere a-diagnoser, som kan betegnes
Far, antal somatiske sengedage	Antal dage personen har været indlagt ifølge det somatiske patientregister
Mor, én eller flere psykiatriske a-diagnoser	Dummy =1, hvis personen har en eller flere psykiatriske a-diagnoser
Mor antal psykiatriske sengedage	Antal dage personen har været indlagt ifølge det psykiatriske patientregister
Far, én eller flere psykiatriske a-diagnoser	Dummy = 1, hvis personen har en eller flere psykiatriske a-diagnoser
Far antal psykiatriske sengedage	Antal dage personen har været indlagt ifølge det psykiatriske patientregister
Mor log(indkomst)	Log indkomst, af variablen
Mor i beskæftigelse	Dummy = 1, hvis mor er i beskæftigelse (defineret ud fra beskst-variablen)
Mor modtager offentlig forsørgelse	Dummy = 1, hvis mor modtager offentlig ydelse (hvis qmidyd>0)
Mor årsledighedsgrad	Andel af året hvor mor har været ledig, målt i promille
Far log(indkomst)	Log indkomst, af variablen
Far i beskæftigelse	Dummy = 1, hvis far er i beskæftigelse (defineret ud fra beskst-variablen)
Far modtager offentlig forsørgelse	Dummy = 1, hvis far modtager offentlig ydelse (hvis qmidyd>0)
Far årsledighedsgrad	Andel af året hvor far har været ledig, målt i promille
Gennemsnitlige variable for grundskole	*Gennemsnitlig værdi af variabel for den grundskole personen har gået på.*
Mor log(indkomst)	Log(indkomst)
Far log(indkomst)	Log(indkomst)
Mor grundskole	Andelen af mødre, som har grundskole som højest fuldførte uddannelse
Mor gymnasial	Andelen af mødre, som har gymnasial som højest fuldførte uddannelse
Mor erhvervsfaglig	Andelen af mødre, som har erhvervsfaglig som højest fuldførte uddannelse
Mor KVU	Andelen af mødre, som har KVU som højest fuldførte uddannelse

Variabel	Forklaring
Mor MVU	Andelen af mødre, som har MVU som højest fuldførte uddannelse
Mor LVU	Andelen af mødre, som har LVU som højest fuldførte uddannelse
Far grundskole	Andelen af fædre, som har grundskole som højest fuldførte uddannelse
Far gymnasial	Andelen af fædre, som har gymnasial som højest fuldførte uddannelse
Far erhvervsfaglig	Andelen af fædre, som har erhvervsfaglig som højest fuldførte uddannelse
Far KVU	Andelen af fædre, som har KVU som højest fuldførte uddannelse
Far MVU	Andelen af fædre, som har MVU som højest fuldførte uddannelse
Far LVU	Andelen af fædre, som har LVU som højest fuldførte uddannelse
Øvrige	
Indikator variable for start alder	Indikatorvariable for hver mulig alder, hvor højest fuldførte uddannelse påbegyndes
Indikator variable for fødselsårgang	Indikatorvariable for hver mulig fødselsårgang 1965-1970.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2019.

Oversigt over opdeling af ydelser på ydelsestyper og foranstaltninger

Baseret på Danmarks Statistiks PTI-TILSTAND-koder:

- Dagpenge: 5020, 5030, 5035, 5800
- Kontanthjælp: 5080, 7050, 7090
- Sygedagpenge: 7037, 7005
- Fleksjob: 1050, 1060
- Ledighedsydelse. 5100, 5110, 5121, 5130, 5140
- Revalidering: 4010, 4012, 4014
- Førtidspension; 1070, 7024, 7025.

Appendiks C – Beskrivelse af populationen

Tabel 4.1 nedenfor præsenterer en supplerende beskrivelse af den population, som analysen er gennemført på. Tabellen viser middelværdier for udvalgte variable fordelt på grupper for højest fuldførte uddannelse. Uddannelsesgrupperne varierer meget i størrelsen, og relativt mange (54 %) i populationen har en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse indgår ikke i population.

TABEL 4.1

Middelværdier af udvalgte variable, opdelt på højest fuldførte uddannelse

	Grund-skole	Gym-nasial	Erhvervs-faglig	KVU	MVU	LVU	Total
Antal	90.045	39.209	187.512	20.514	63.196	34.851	435.327
	21 %	9 %	43 %	5 %	15 %	8 %	100 %
Personlige karakteristika							
Køn (1 = mand)	0,531	0,454	0,533	0,621	0,350	0,539	0,504
Dansk herkomst	0,972	0,979	0,988	0,977	0,982	0,977	0,981
Vestlig herkomst	0,976	0,988	0,992	0,985	0,991	0,993	0,988
Anbringelse uden for hjemmet	0,140	0,024	0,037	0,022	0,200	0,008	0,052
Forældres højest fuldførte uddannelse							
Grundskole	0,489	0,194	0,340	0,218	0,192	0,110	0,312
Gymnasial uddannelse	0,005	0,011	0,004	0,007	0,007	0,010	0,006
Erhvervsfaglig uddannelse	0,382	0,423	0,499	0,464	0,397	0,282	0,434
Kort videregående uddannelse	0,020	0,039	0,029	0,049	0,039	0,038	0,031
Mellemlang videregående uddannelse	0,070	0,211	0,097	0,183	0,251	0,292	0,144
Lang videregående uddannelse	0,018	0,103	0,018	0,053	0,090	0,242	0,056
Udfaldsvariable							
Andel i berøring med offentlige ydelser i perioden 2007-2015	79 %	54 %	60 %	49 %	50 %	31 %	59 %
Andel af året tilbragt på offentlig ydelse (gnsn. 2007-2015)	34 %	12 %	13 %	8 %	7 %	3 %	15 %

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.

Appendiks D – Øvrige resultater

Tabellen herunder viser hovedresultaterne for nogle supplerende sammenligninger af de forskellige uddannelsesgrupper.

TABEL D.1

Effekten af uddannelse med varierende sammenligningsgrupper – andel af perioden på offentlig forsørgelse

Sammenligning (indsats vs. kontrol)	Indsats	Kontrol	Effekt
EUD vs. Gymnasie	12,7 %	14,4 %	-1,7 %***
KVU vs. Gymnasie	8,1 %	17,3 %	-9,2 %***
MVU vs. Gymnasie	7,3 %	17,0 %	-9,7 %***
LVU vs. Gymnasie	3,4 %	15,4 %	-12,0 %***
KVU vs. EUD	8,1 %	12,1 %	-4,1 %***
MVU vs. EUD	7,3 %	12,7 %	-5,4 %***
LVU vs. EUD	3,4 %	11,0 %	-7,5 %***
MVU vs. KVU	7,3 %	8,7 %	-1,5 %***
LVU vs. KVU	3,4 %	7,8 %	-4,3 %***
LVU vs. MVU	3,4 %	6,1 %	-2,6 %***

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik
Note: Førstnævnte uddannelsesniveau er indsatsgruppen, mens sidstnævnte er kontrolgruppen. Tallene i anden og tredje kolonne angiver sandsynlighed for at komme på offentlig forsørgelse, opdelt på uddannelsesbaggrund. Dette er beregnet på baggrund af data for, om de personer, som indgår i populationen, har eller ikke har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe angiver den estimerede effekt af forskellige kompetencegivende uddannelser (EUD, KVU, MVU eller LDU). Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, jf. kapitel 1. N (EUD/GYM): 186.758/39.208. N (KVU/GYM): 20.483/39.208. N (MVU/GYM): 63.177/39.208. N (LVU/GYM): 34.811/39.208. N (KVU/EUD): 20.512/187.030. N (MVU/EUD): 63.190/187.030. N (LVU/EUD): 34.849/187.030. N (MVU/KVU): 63.189/20.513. N(LVU/KVU): 34.841/20.513. N (LVU/MVU): 34.849/63.195.

TABEL D.2

Effekten af uddannelse med varierende sammenligningsgrupper – sandsynlighed for at komme på offentlig forsørgelse i perioden

Sammenligning (indsats vs. kontrol)	Indsats	Kontrol	Effekt
EUD vs. Gymnasie	60,3 %	57,1 %	3,2 %***
KVU vs. Gymnasie	48,6 %	62,8 %	-14,2 %***
MVU vs. Gymnasie	49,5 %	64,0 %	-14,5 %***
LVU vs. Gymnasie	30,8 %	59,3 %	-28,5 %***
KVU vs. EUD	48,6 %	58,0 %	-9,3 %***
MVU vs. EUD	49,5 %	59,5 %	-10,0 %***
LVU vs. EUD	30,8 %	55,2 %	-24,4 %***
MVU vs. KVU	49,5 %	51,5 %	-2,0 %***
LVU vs. KVU	30,8 %	48,4 %	-17,6 %***
LVU vs. MVU	30,8 %	43,8 %	-13,0 %***

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af Danmarks Statistik.
Note: Førstnævnte uddannelsesniveau er indsatsgruppen, mens sidstnævnte er kontrolgruppen. Tallene i anden og tredje kolonne angiver sandsynlighed for at komme på offentlig forsørgelse, opdelt på uddannelsesbaggrund. Dette er beregnet på baggrund af data for, om de personer, som indgår i populationen, har eller ikke har været på offentlig forsørgelse i perioden 2007-2015. Forskellen mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe angiver den estimerede effekt af forskellige kompetencegivende uddannelser (EUD, KVU, MVU eller LDU). Sammenligningen er kontrolleret for en lang række forhold, jf. kapitel 1. N (EUD/GYM): 186.758/39.208. N (KVU/GYM): 20.483/39.208. N (MVU/GYM): 63.177/39.208. N (LVU/GYM): 34.811/39.208. N (KVU/EUD): 20.512/187.030. N (MVU/EUD): 63.190/187.030. N (LVU/EUD): 34.849/187.030. N (MVU/KVU): 63.189/20.513. N(LVU/KVU): 34.841/20.513. N (LVU/MVU): 34.849/63.195.

Mindsker uddannelse sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse?

© 2019 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Thure Andersen

ISBN (www) 978-87-7182-294-6

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk